

Nr 272.

Av herrar **Wistrand** och **Forslund**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1949/50 till universiteten och karolinska institutet m. m.

I proposition nr 168 till innevarande riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit inrättande av en befattning som chef för karolinska mediko-kirurgiska institutets bibliotek, vilken i den i propositionen intagna personalförteckningen placerats i lönegrad Ca 31. Däremot har statsrådet i sin motivering (s. 81) för sin del förordat en placering i lönegrad Ce 29. Därest denna brist på överensstämmelse i motivering och yrkande beror på ett förbiseende och om i personalförteckningen avsetts en befattning i lönegrad Ce 29, få vi värdsamt anföra följande.

Utöver den utredning som anföres i propositionen må här lämnas ytterligare upplysningar rörande omfattningen av karolinska institutets biblioteks verksamhet. Omorganisationen av biblioteket har på grund av dess snabba utveckling varit aktuell sedan flera år men uppskjutits i avvaktan på den nu genomförda flyttningen till nya lokaler i samband med karolinska institutets förläggning till Norrbacka-området. Bibliotekets bokbestånd, som 1920 beräknades till 2 000 hyllmeter, har stigit till över 3 500 meter d. v. s. tillväxten har under sistförflutna 28 år varit ungefär lika stor som förut under 110 år (sedan institutets grundande år 1810). Förhållandevis ännu större stegring visa de siffror, som avspeglar bibliotekets begagnande. De besökandes antal har under 25 år mer än sjudubblats (från 2 896 år 1920 till 22 197 år 1945/46, det sista året före flyttningen), antalet hemlån mer än tiodubblats (från 2 251 till 24 323). Bibliotekets ställning som medicinskt centralbibliotek åskådliggöres också genom de än mer ökade siffrorna för de interurbana låneförbindelserna, vilka sedan 1920 mer än 27-dubblats (från 269 till 7 412 volymer år 1945/46). Det må även nämnas, att Uppsala universitetsbibliotek, som dock har att tillgodose alla fyra fakulteternas forskningsområden, ännu under läsåret 1932/33 redovisade en något mindre siffra, nämligen 7 374 volymer, för sina interurbana låneförbindelser, och att denna siffra år 1945/46 icke har stigit till mer än 14 823 volymer. Som ytterligare jämförelse i detta avseende kan anföras, att kungl. bibliotekets interurbana låneförbindelser år 1947 uppgingo till 6 542 volymer (5 264 utlånade och 1 278 inlånade). Karolinska institutets biblioteks interurbana låneförbindelser äro således mera omfattande än t. o. m. kungl. bibliotekets. I samband med den av statsmakterna

beslutade upprustningen av den medicinska forskningen måste man vara beredd att möta ytterligare stegrad frekvens. Redan nu, alltså innan upprustningen fullt genomförd, har verksamheten vid biblioteket starkt ökat. Under den nu förflutna delen av innevarande läsår uppgå nämligen de i bibliotekets låneexpedition ingivna rekvisitioner till 23 837 mot 18 719 under motsvarande del av föregående läsår. Betydelsen av de höga och alltjämt stigande frekvenssiffrorna är så mycket större i betraktande av den omständigheten, att karolinska institutets bibliotek praktiskt taget icke användes av studenterna. Biblioteket har sedan gammalt varit avsett i första rummet för institutets lärare, i andra rummet för medicinsk forskning utanför institutet, och läroböcker ha av princip aldrig inköpts. Om biblioteket hade kunnat tillhandahålla mer elementär litteratur, skulle givetvis frekvenssiffrorna ha stigit ännu mer.

Den nuvarande organisationen är ett provisorium, närmast tillkommen för de mest ofrånkomliga behoven i samband med bibliotekets flyttning, och med hänsyn härtill blevo då inga tjänster utom förste expeditionsvaktsbefattningen satta på ordinarie stat. Vid den nu aktuella organisationen måste tagas i betraktande dels de anförda uppgifterna angående bibliotekets nuvarande verksamhet, dels förhållandena vid andra specialbibliotek av jämförlig storleksordning och med jämförliga arbetsuppgifter. De närmast jämförbara äro riksdagsbiblioteket och de båda tekniska högskolornas bibliotek. Några siffror må anföras till stöd för en sådan jämförelse:

	Riksdags- biblioteket	Tekn. hög- skolans bibl.	Chalmers tekn. högsk:s	Karolinska inst:s bibl. bibl.
Bokbestånd i hyllmeter ..	4 000	3 970	2 242	3 500 (4 500)
Ett års tillväxt i hyllm. (1946)	108	111	200 ¹	65 (100)
Inköpsanslag 1947/48	50 000	55 000	45 000	35 000 (44 000)
Antal hemlån år 1946 ..	23 177	27 858	29 987	24 323 (25 453)

¹ Siffran för Chalmers tekniska högskolas bibliotek var år 1946 särskilt hög på grund av anskaffning i stor skala av äldre serier. Sedan luckorna i detta biblioteks äldre bestånd blivit fyllda, torde ca 100 hyllmeter även här bli normal accession.

Siffrorna inom parentes angiva motsvarande siffror för karolinska institutets bibliotek, om den i Svenska läkaresällskapets lokaler inrättade filialens frekvens medräknas. Dessa böra inräknas, då det gäller att bedöma omfattningen av verksamheten vid karolinska institutets bibliotek, enär detta efter särskild överenskommelse fått anordna en filial i Svenska läkaresällskapets lokaler. Denna åtgärd har måst vidtagas för att i någon mån efter flyttningen uppväga olägenheten av bibliotekets perifera läge vid Norrbacka. Lånefrekvensen vid denna filial, som fr. o. m. år 1948 helt övertagits av personal från karolinska institutets bibliotek, visar avsevärt stigande tendens. Fr. o. m. nästkommande budgetår kommer inköpsansla-

get till institutets bibliotek att utgå med 40 000 kronor, exklusive de 9 000 kronor som från Svenska läkaresällskapet utgå till inköpen vid filialen.

De andra, jämförliga bibliotekens personalstater äro följande:

Riksdagsbiblioteket:

1 överbibliotekarie (Ca 33), 1 förste bibliotekarie (Ca 29), 2 bibliotekarier (Ca 26), 1 e.o. bibliotekarie (Ce 26), 1 e.o. bibliotekarie (Ce 24) och 2 amanuenser.

Tekniska högskolans bibliotek:

1 överbibliotekarie (Ca 31), 1 förste bibliotekarie (Ca 29), 2 bibliotekarier (Ca 26), 1 e.o. bibliotekarie, 3 amanuenser (bibliotekarier), 2 biblioteksassistenter med hel- och 2 med halvtidstjänst, 4 kanslibiträden, 3 kontorsbiträden med hel- och 2 med halvtidstjänst samt 2 »övrige befattningshavare».

Chalmers tekniska högskolas bibliotek:

1 överbibliotekarie (Ca 31), 1 förste bibliotekarie, 2 bibliotekarier (Ca 27, resp. Ce 26), 1 amanuens (bibliotekarie), 1 biblioteksassistent, 2 kanslibiträden och 1 kontorsbiträde.

Karolinska institutets bibliotek:

1 bibliotekarie, arvodesavlönad, 2 förste amanuenser (Ce 23), 1 amanuens (Ce 22), 2 amanuenser (Cf 17), 1 kanslibiträde och 3 halvtidsanställda befattningshavare med kanslibiträdes löneställning.

Vid ärendets behandling har kanslern funnit »det i och för sig motiverat att placera bibliotekets chef i den av lärarkollegiet föreslagna lönegraden Ca 31». Även lönenämnden har ansett sig böra förorda lärarkollegiets förslag. I betraktande av de krav, som komma att ställas på den nya tjänstens innehavare, synes en lägre placering än Ca 31 icke böra komma i fråga, då, såsom även lärarkollegiet i ärendet framhållit, det är av stor vikt, att denna tjänst blir besatt med en skicklig biblioteksman med väl vitsordad administrativ erfarenhet och förmåga. För att den skall påräkna sökande t. ex. bland de nuvarande förste bibliotekarierna vid de stora vetenskapliga biblioteken, bör den därför ej placeras lägre än överbibliotekariebefattningarna vid de båda tekniska högskolornas bibliotek. Kostnadsökningen jämfört med Kungl. Maj:ts förslag uppgår i ogynnsammaste fall till endast 1 208 kronor årligen.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att den i personalförteckningen (s. 83) upptagna överbibliotekarietjänsten måtte bibehållas i lönegrad Ca 31.

Stockholm den 30 mars 1949.

Karl Wistrand.

Albert Forslund.